

Briselē, 2024. gada 3. jūlijā
(OR. en)

11601/24

PHYTOSAN 166
VETER 87
AGRI 542

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	11022/24 INIT + COR 1
Temats:	Padomes secinājumi par Savienības līdzfinansējumu fitosanitārajām un veterinārajām programmām un ārkārtas pasākumiem

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Savienības līdzfinansējumu fitosanitārajām un veterinārajām programmām un ārkārtas pasākumiem, kurus Padome (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) apstiprināja 4037. sanāksmē, kas notika 2024. gada 24. jūnijā.

Padomes secinājumi par Savienības līdzfinansējumu fitosanitārajām un veterinārajām programmām un ārkārtas pasākumiem

1. Vienotā tirgus programma ir Savienības finanšu instruments, ar ko atbalsta darbības dalībvalstīs, lai cita starpā Eiropas Savienībā nodrošinātu augstu veselības līmeni dzīvniekiem un augiem. Pēdējos gados salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem dalībvalstis ir saskārušās ar ievērojami samazinātu Savienības līdzfinansējuma likmi, kas piešķirta to veterinārās un fitosanitārās kontroles un izskaušanas programmām. Dalībvalstis uzskata, ka tas ietekmē Savienības politikas mērķu sasniegšanu attiecībā uz augstu veselības līmeni dzīvniekiem un augiem.
2. Šajā sakarībā prezidentvalsts Beļģija sāka izvērtēt minētā līdzfinansējuma samazinājuma ietekmi apvienojumā ar izmaksu vispārējo pieaugumu pēdējos gados, – pamatojoties uz anketām, kas tika nosūtītas Dzīvnieku un veterinārijas jautājumu darba grupai (veterinārijas galvenās amatpersonas) un Augu un augu veselības jautājumu darba grupai (galvenie fitosanitārie speciālisti).
3. Šīs piezīmes pielikumā izklāstītais Padomes secinājumu projekts ir balstīts uz minēto anketu rezultātiem un turpmākajām diskusijām abās minētajās darba grupās, un tas ir saņēmis visu delegāciju atbalstu darba grupas līmenī ¹.
4. Ņemot vērā minēto, Patstāvīgo pārstāvju komiteja (I) tiek aicināta:
 - a) apstiprināt vienošanos par secinājumu tekstu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā;
 - b) ieteikt Padomei apstiprināt secinājumus, kas izklāstīti šīs piezīmes pielikumā.

¹ Padomnieku/atašeju (*AGRI* – veterinārija, fitosanitārija) sanāksme 2024. gada 10. jūnijā, kam sekoja neformāla apspriešanās (WK 8338/2024).

Padomes secinājumi

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. NORĀDOT, ka dzīvnieku veselības un augu veselības saglabāšana augstā līmenī ir vitāli svarīga Savienībai, jo tam ir būtiska nozīme cilvēku veselības, pārtikas nodrošinājuma un nekaitīguma, bioloģiskās daudzveidības un Savienības ekonomiskās labklājības nodrošināšanā.
2. UZSVEROT, ka atbalsts augu veselībai un dzīvnieku veselībai ir ļoti svarīgs lauksaimniecības nozarei, un IZCEĻOT, ka efektīva dzīvnieku un augu veselības pārvaldība, tostarp uzraudzības un izskaušanas pasākumi, ir būtiski, lai gādātu par importa un iekšējā tirgus drošumu un aizsargātu eksportu.
3. PASVĪTROJOT – augiem kaitīgo organismu un dzīvnieku slimību radītais pieaugošais apdraudējums, ko izraisa pasažieru kustība, klimata pārmaiņas un arvien plašākā globālā tirdzniecība, palielina risku, ka tas nelabvēlīgi ietekmēs augu veselību un dzīvnieku veselību.
4. UZSVEROT, ka augu kaitīgo organismu un dzīvnieku slimību iespējamo uzliesmojumu profilakse un agrīna atklāšana ir ārkārtīgi svarīga, jo izskaušanas pasākumi ir saistīti ar augstākām izmaksām, tostarp finanšu izmaksām un izmaksām, kas saistītas ar ietekmi uz cilvēka veselību, vidi, ekosistēmām, sabiedrību un negatīvu ietekmi uz sabiedrības uztveri.
5. ATGĀDINOT, ka ikgadējā Savienības līdzfinansējuma likme fitosanitārajām un veterinārajām programmām un ārkārtas pasākumiem laikposmā no 2023. līdz 2027. gadam ir samazināta par 60 %, jo šādām programmām iepriekš piešķirtais budžets tika pārdalīts neparedzētu sanitāro krīžu risināšanai.

6. IZCEĻOT, ka samazinātais Savienības līdzfinansējuma tvērums (atbalsttiesīgie gadījumi kaitīgo organismu/slimību dēļ) un likme, līdz ar izmaksu pieaugumu, ir ietekmējis fitosanitāro un veterināro dienestu spēju īstenot efektīvu uzraudzību, lai sasniegtu novēršanas un savlaicīgas atklāšanas mērķus.
7. NORĀDOT, ka ir jāsamazina administratīvais slogs, ko rada, piemēram, Savienības līdzfinansējuma dotācijas pārvaldība, kas Savienības līdzfinansējuma samazinātās likmes dēļ veido vēl nesamērīgāku dotācijas apjoma daļu.
8. IZCEĻOT, ka ir ļoti svarīgi, lai kompetento iestāžu rīcībā būtu pietiekami finanšu un cilvēkresursi nepieciešamo uzdevumu veikšanai, ņemot vērā uzdevumu plašo klāstu un sarežģītību augu veselības un dzīvnieku veselības jomā pieejā “Viena veselība”.

Augu veselība

9. NORĀDOT, cik svarīga ir Regula (ES) 2016/2031 par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, kuras mērķis ir novērst karantīnas organismu un jaunu augiem kaitīgo organismu iekļūšanu un izplatīšanos ES.
10. UZSVER, ka ir ārkārtīgi svarīgi novērst un savlaicīgi atklāt iespējamus augiem kaitīgo organismu uzliesmojumus, jo īpaši attiecībā uz prioritāriem kaitīgajiem organismiem, kas rada visnopietnākos ekonomiskos, vides un sociālos draudus ES valstīm.
11. TURKLĀT UZSVER, ka augiem kaitīgo organismu karantīnas uzraudzība un uzliesmojumu pārvaldība ir īpaši problemātiska un ļoti sarežģīta, jo tā aptver aptuveni 400 Savienības karantīnas organismu un kaitīgo organismu grupu, kas skar plašu augu sugu un augu produktu klāstu dažādās vidēs (mežos, lauksaimniecībā un pilsētu teritorijās).

12. NORĀDA, ka jaunā fitosanitārā režīma īstenošana ir ievērojami palielinājusi dalībvalstu uzdevumus un darba slodzi, jo īpaši attiecībā uz uzraudzības un izskaušanas pasākumiem.
13. VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka Savienības līdzfinansējums fitosanitārajām programmām un ārkārtas pasākumiem ir būtiska daļa jaunajā fitosanitārajā režīmā un Vienotā tirgus programmā un ir neaizstājams elements to mērķu sasniegšanai.
14. ATZĪST, ka šajā sakarā ir svarīgi īstenot kvalitatīvus un kvantitatīvus augiem kaitīgo organismu apsekojumus, jo īpaši attiecībā uz prioritārajiem kaitīgajiem organismiem, un IR DZIĻI NOBAŽĪJUSIES, ka samazinātā Savienības līdzfinansējuma tvēruma un likmes ietekme jau ir jūtama un varētu apdraudēt agrīnas atklāšanas mērķi un sarežģīt to pienākumu izpildi, kas izriet no pašreizējiem augu veselības tiesību aktiem un programmām.
15. NORĀDA, ka atbalsts augu veselībai ir atbalsts arī lauksaimniecības nozarei, jo tas novērš vai samazina nepieciešamību apkarot citus jaunus kaitīgos organismus vai karantīnas organismus un tādēļ dod iespēju lauksaimniekiem labāk īstenot integrēto augu aizsardzību.

Dzīvnieku veselība

16. ATGĀDINA, ka veterināro programmu un ārkārtas pasākumu līdzfinansēšanas mehānisms ir pastāvējis jau daudzus gadus un ir pierādījis savu vērtību – tas tiek izmantots, lai atsevišķās dalībvalstīs izskaustu vairākas slimības un uzlabotu dzīvnieku veselības stāvokli saistībā ar daudzām citām slimībām.
17. UZSVER, ka augsta dzīvnieku veselības līmeņa saglabāšana ir svarīgs ES mērķis, jo tai ir nozīmīga loma cilvēku veselības jomā, lai apkarotu zoonozes slimības, uzlabotu pārtikas nekaitīgumu un pārtikas nodrošinājumu, kā arī tāpēc, ka ir samazinājusies vajadzība pēc ārstēšanas ar antimikrobiāliem līdzekļiem un līdz ar to ir samazināts antimikrobiālās rezistences (AMR) risks.

18. ATZĪMĒ, ka līdzfinansējuma tvēruma un likmes samazināšana jau ir ietekmējusi augsta dzīvnieku veselības līmeņa sasniegšanu dažās dalībvalstīs, jo tā ir novirzījusi papildu izmaksas uz lauksaimniekiem un kompetentajām iestādēm, liekot tiem pārskatīt dzīvnieku veselības programmu prioritātes, un ATZĪST, ka dažu dalībvalstu spēja novērst un kontrolēt slimības, kas nepieder pie A un B kategorijas, arī ir pakļauta spiedienam.
19. ATZĪST, ka visas dalībvalstis paredz pat vēl lielāku negatīvu ietekmi uz dzīvnieku veselību un labturību nākotnē.
20. ATKĀRTOTI PAUŽ bažas par pašreizējo darba slodzi un administratīvo slogu dalībvalstīm.
21. STINGRI PASVĪTRO – ņemot vērā risku, ka ES un dalībvalstu līmenī nebūs iespējams nodrošināt pienācīgu finansējumu, no spēkā esošajiem dzīvnieku veselības tiesību aktiem un programmām izrietošo pienākumu izpilde kļūst sarežģītāka, un UZSVER, ka tas varētu mazināt dzīvnieku veselības līmeņa līdzīgumu visā ES.

TĀPĒC EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

22. AICINA Eiropas Komisiju, ievērojot Savienības daudzgadu finanšu shēmā [...] noteiktos maksimālos apjomus, apsvērt tādu fitosanitāro un veterināro programmu un ārkārtas pasākumu finansēšanas līmeni un veidu, kas:
 - a) ir samērīgs ar resursiem, kuri vajadzīgi, lai sasniegtu augu veselības un dzīvnieku veselības režīma mērķus;
 - b) arī nodrošina pietiekamu elastību, lai ņemtu vērā krīzes situācijas, ko rada pēkšņi augu kaitīgo organismu un dzīvnieku slimību uzliesmojumi;
 - c) ņemt vērā[...]paziņoto personāla un laboratoriju analīžu izmaksu ievērojamo pieaugumu.

23. AICINA Eiropas Komisiju izpētīt veidus, kā uzlabot Savienības līdzfinansēto fitosanitāro un veterināro programmu un ārkārtas pasākumu pārvaldību saskaņā ar Vienotā tirgus programmu (pārtikas ķēdes sadaļa) un samazināt administratīvo slogu, jo īpaši:
- a) saskaņot Savienības līdzfinansējuma dotāciju pieteikuma procedūru ar citām ziņošanas prasībām;
 - b) ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm kritiski pārbaudīt informāciju, kas prasīta Savienības līdzfinansējuma dotāciju pieteikuma procedūrai, lai samazinātu minētās informācijas detalizācijas pakāpi un uzlabotu tās atbilstību praksei;
 - c) nodrošināt savlaicīgu saziņu par izmaiņām sistēmā un par iespējamām izmaiņām budžetā;
 - d) vienkāršot šīs Savienības līdzfinansējuma daļas procesu, piemēram, padarot pieteikuma platformu lietotājdraudzīgāku un izstrādājot pilnīgas un viegli pieejamas pamatnostādnes, ņemot vērā, ka šis process attiecas uz tiešajām dotācijām dalībvalstīm, nevis dotāciju nolīgumiem, kas piešķirti konkurējošām struktūrām.
24. AICINA Eiropas Komisiju un dalībvalstis turpināt pētīt efektīvākus un mērķtiecīgākus sadarbības veidus starp dalībvalstīm, lai palielinātu augu kaitīgo organismu un dzīvnieku slimību profilakses pasākumu efektivitāti, piemēram, īstenojot kopēju vakcinācijas politiku dzīvnieku veselības jomā vai veicinot dalībvalstu sadarbību uzraudzībā augu veselības jomā, un palielināt savas izskaušanas un ierobežošanas pārvaldības efektivitāti.
-